

The Relationship of Clinical Competence and Communicational Skills of Nurses with Parents' Anxiety during their Neonate/Child Hospitalization

Deldar M¹, *Bahreini M², Ravanipour M³, Bagherzadeh R⁴

1- MSc Nurse student, Nursing Department, Nursing and Midwifery School, Bushehr University of Medical Sciences, Bushehr, Iran.

2- Associate Professor, Nursing Department, Nursing and Midwifery School, Bushehr University of Medical Sciences, Bushehr, Iran (**Corresponding Author**)

Email: m.bahreini@bpums.ac.ir

3- Professor, Nursing Department, Nursing and Midwifery School, Bushehr University of Medical Sciences, Bushehr, Iran.

4- Assistant Professor, Nursing Department, Nursing and Midwifery School, Bushehr University of Medical Sciences, Bushehr, Iran.

Abstract

Introduction: Both clinical competence and communication skills of nursing staffs have been shown to play important roles in developing effective nurse/patient relationships. Here, we attempt to clarify whether the clinical competence and communication skills of nurses could improve the parents' anxiety during the hospitalization of their neonate or child in pediatric centers in Booshehr province within the year of 2018.

Methods: In this cross-sectional, correlational study, the nurses were selected among those whom worked in pediatric, neonatal and pediatric emergency wards using the census sampling method and the parents were selected by convenience sampling method among those parents whose infant/child had been admitted to the pediatric centers in the Booshehr province within the year of 2018. The Nurse Competence Scale, Barton-J Communication Skills Scale, and STAI Anxiety Inventory tools were used to collect data and spss.V.19 software and Spearman correlation test were used in analysis.

Results: The mean score of clinical competence, communication skills and parent anxiety were obtained 77.26 ± 12.81 , 62.52 ± 8.42 and 86.74 ± 18.12 , respectively. There was a significant inverse relationship between hospital rank of nurses' clinical competence and total anxiety score of parents ($r = -0.363$, p value <0.001). No significant relationship was observed between total communication skills of nurses and total anxiety score of parents ($r = -0.102$, p value = 0.223) but there was a significant inverse relationship between verbal skills category and total anxiety score ($r = -0.217$, p value = 0.010).

Conclusions: According to these findings, the higher the clinical competence and verbal communication skills of nurses, the lower the anxiety of parents of hospitalized children. By selecting qualified nurses with good verbal skills in the neonatal and pediatric wards, nursing managers can provide a basis to reduce the anxiety of parents which also helps nursing staffs to be more focused.

Keywords: Clinical competence, Communication skills, Parental anxiety, Nurse.

رابطه صلاحیت بالینی و مهارت‌های ارتباطی پرستاران با اضطراب والدین نوزادان و کودکان بستری

محمود دلدار^۱، *مسعود بحرینی^۲، مریم روانی پور^۳، راضیه باقرزاده^۴

- ۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران.
 ۲- دانشیار، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران (نویسنده مسئول)
 ایمیل: m.bahreini@bpums.ac.ir
 ۳- استاد، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران.
 ۴- استادیار، گروه مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران.

چکیده

مقدمه: صلاحیت بالینی و مهارت‌های ارتباطی پرستار با بیمار و سایر اعضای تیم درمانی یکی از مهمترین عوامل مؤثر بر افزایش رضایتمندی بیماران و ارتقاء نتایج بهداشتی - درمانی می‌باشد. هدف این مطالعه، تعیین رابطه صلاحیت بالینی و مهارت‌های ارتباطی پرستاران با اضطراب والدین نوزادان و کودکان بستری در بیمارستان‌های استان بوشهر در سال ۱۳۹۷ بود. **روش کار:** در این مطالعه مقطعی از نوع همبستگی، پرستاران به شیوه تمام شماری انتخاب شدند. بدین منظور همه پرستاران شاغل در بخش‌های کودکان، نوزادان و اورژانس اطفال بیمارستان‌های بوشهر وارد مطالعه شدند. والدین نوزادان و کودکان بستری در این بیمارستان‌ها نیز به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از مقیاس صلاحیت بالینی مرتوجا، مقیاس مهارت‌های ارتباطی بارتون - جی و پرسشنامه اضطراب آشکار و پنهان STAI استفاده شد. داده‌ها با نرم افزار Spss.V.19 و آزمون همبستگی اسپیرمن تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: میانگین نمره صلاحیت بالینی، مهارت ارتباطی و اضطراب والدین کودکان به ترتیب

$12/81 \pm 0/26$ ، $8/42 \pm 0/52$ و $18/12 \pm 86/74$ به دست آمد. بین رتبه بیمارستان‌ها از لحاظ صلاحیت بالینی پرستاران و نمره کل اضطراب والدین ارتباط آماری معکوس و معنی‌دار وجود داشت ($p < 0/001$ ، $r = -0/363$). هرچند بین نمره کلی مهارت‌های ارتباطی پرستاران و نمره کل اضطراب والدین ارتباط آماری معنی‌داری دیده نشد ($p = 0/232$ ، $r = -0/102$) اما بین حیطة مهارت‌های کلامی پرستاران با نمره اضطراب والدین یک رابطه معکوس و معنی‌دار وجود داشت ($p = 0/010$ ، $r = -0/217$).

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه نشان داد که هرچه صلاحیت بالینی و مهارت‌های کلامی ارتباطی پرستاران بیشتر باشد، اضطراب والدین کودکان بستری کمتر خواهد بود. مدیران پرستاری با انتخاب پرستاران با صلاحیت و دارای مهارت‌های کلامی خوب در بخش‌های نوزادان و اطفال، می‌توانند زمینه‌ای را فراهم نمایند که والدین جز در مورد بیماری فرزندشان، نگرانی دیگری نداشته باشند.

کلیدواژه‌ها: صلاحیت بالینی، مهارت ارتباطی، اضطراب والدین، پرستار.

مقدمه

پیشرفت‌های قابل توجه پزشکی و تکنولوژی در چند دهه اخیر باعث کاهش میزان مرگ و میر کودکان شده است (۱). با این وجود کودکان همواره در معرض ابتلا به بیماری‌های تنفسی، گوارشی، قلبی و عفونت‌ها و نیازمند بستری در مراکز درمانی و بیمارستانی هستند (۲). داده‌های آماری نشان می‌دهد حدود ۳۰ درصد کودکان در دوران کودکی حداقل

یکبار و نزدیک به پنج درصد چندین بار در مراکز درمانی بستری می‌شوند (۳). همچنین، نتایج برخی مطالعات نشان می‌دهد که کودکان بستری در بیمارستان‌ها، ۳۰ درصد کل بیماران بستری در بیمارستان‌ها را شامل می‌شوند (۴). این آمارها نشان می‌دهد بخش بزرگی از مراجعین به مراکز بستری را کودکان تشکیل می‌دهند، کودکانی که به طور طبیعی بستری شدن آن‌ها منجر به درگیر شدن والدین

دارد و این اضطراب در طی انجام روش‌های درمانی بیشتر دیده می‌شود (۱۱). به همین دلیل، به نظر می‌رسد یکی از عوامل مرتبط با اضطراب والدین، مهارت پرستاران در ارائه خدمات مراقبتی و صلاحیت بالینی آنها باشد.

درک نقش پرستاران در بررسی پدیده اضطراب والدین کودکان بستری از اهمیت زیادی برخوردار است. پرستاران به عنوان بزرگ‌ترین ارائه دهندگان خدمات بهداشتی درمانی، ۷۰ درصد تیم سلامت و درمان را تشکیل می‌دهند (۱۲) و دارای نقش اساسی در تدوam مراقبت و پاسخگویی خدمات مراقبتی هستند (۱۳). همه پرستاران با توجه به وظایف بالینی باید دارای صلاحیت تکنیکی، ارتباطی و تفکر خلاق باشند. بنابراین، کادر پرستاری می‌تواند نقشی مؤثر در کاهش و یا احیاناً افزایش میزان اضطراب والدین کودک بستری داشته باشند (۱۴). به همین دلیل، به نظر می‌رسد یکی از متغیرهای مؤثر در سلامت کودکان بستری و به تبع آن، اضطراب والدین آنان، صلاحیت بالینی پرستاران باشد که تلفیقی از اخلاق و ارزش‌ها و انعکاس آن در دانش و مهارت است (۱۵).

صلاحیت بالینی مفهوم پیچیده و مهمی است که به عنوان بازده نهایی هر سیستم آموزشی، دربرگیرنده حیطه‌های مختلف یادگیری است (۱۶). برخی، صلاحیت را، مهارت و توانایی عملکرد ایمن و مؤثر بدون نیاز به نظارت دیگران تعریف کرده‌اند (۱۶). محققین در توصیف اهمیت صلاحیت بالینی در ارائه دهندگان خدمات مراقبتی، معتقدند که بیماران بر اساس قراردادی نا نوشته، برآورده ساختن نیازهای سلامتی خود را بر عهده افراد شاغل در حرفه سلامتی قرار داده‌اند. بنابر این صلاحیت بالینی در آنان یک ضرورت حیاتی محسوب می‌شود (۱۷). در همین زمینه، صلاحیت بالینی پرستاران نیز می‌تواند بر روی همکاری های مراقبتی والدین در طول بستری و بعد از ترخیص مؤثر بوده و در جهت کاهش اضطراب والدین و در نتیجه ارتقاء سیر بهبودی کودک عمل نماید (۱۸). علاوه بر صلاحیت بالینی، مهارت‌های ارتباطی پرستاران نیز عامل مهمی است که اگر به درستی تأمین شود موجب کاهش اضطراب والدین کودکان بستری می‌شود و آنان بهتر می‌توانند با

آنها در فرایند مراقبت و چالش‌های مربوط به بستری کودک می‌شود. بر این اساس، والدین این کودکان، به دلیل نیازهای جسمی، روانی و عاطفی کودک و نیز به دلیل اضطراب خود والدین، در طول دوران بستری کودکان در مراکز بستری حضور می‌یابند و با ارائه دهندگان خدمات مراقبتی به خصوص پرستاران در ارتباط نزدیک هستند.

بستری شدن در همه سنین به ویژه در دوران کودکی تجربه‌ای تنش‌زا به حساب می‌آید (۵) بطوریکه برخی صاحب نظران، بستری شدن در بیمارستان را یکی از بحران‌های دوران کودکی محسوب می‌کنند (۶). اما این بحران تنها مختص کودک نیست و بحران ناشی از بیماری و بستری شدن کودک، در خانواده نیز تنش و اضطراب شدیدی ایجاد می‌کند. میزان شیوع اضطراب و ترس در والدین بر اساس مدت بستری و شدت بیماری کودکان متفاوت است. نتایج یک مطالعه نشان می‌دهد که میزان شیوع اضطراب و افسردگی در والدین کودکانی که عمدتاً به دلیل سرطان، دیابت و حوادث بستری شده‌اند بین ۱۰ تا ۵۵ درصد گزارش کرده‌اند. نتایج این تحقیق، میزان استرس و اضطراب در والدینی که کودک آن‌ها به دلیل جراحات فیزیکی بستری شده‌اند را، ۵۵ درصد اعلام کرده‌اند (۷). همچنین، مطالعات انجام شده در کودکان تحت مراقبت‌های ویژه، شیوع اضطراب و افسردگی در والدین آنها را حدود ۲۷-۱۳ درصد نشان داده است (۸). در حقیقت، می‌توان ادعا کرد که بستری شدن کودک برای والدین تجربه ناخوشایندی است که عموماً موجب اضطراب در آن‌ها می‌شود.

عوامل ایجاد اضطراب در والدین کودکان بستری، متعدد و متنوع هستند. بر اساس شواهد موجود، نامشخص بودن پیش‌آگهی امید به زندگی در کودکان بستری از علل مهم ایجاد اضطراب در والدین محسوب می‌شود (۹). برخی والدین هنگام بستری شدن کودکان، دچار تعارض بین انجام کارهای روزانه و نیاز به حضور در بیمارستان می‌شوند و برخی دیگر ممکن است در مورد معالجه فرزندشان در آینده دچار شک و تردید شوند (۱۰). اغلب مواقع اضطراب والدین با شدت بیماری و روش‌های درمانی کودک ارتباط

محمود دلدار و همکاران

دارد می‌توان گفت هدف اصلی ارائه مراقبت پرستاری به کودک ارتقای سلامتی کودک و خانواده او می‌باشد. با توجه به اهمیت صلاحیت بالینی و مهارت‌های ارتباطی پرستاران در کاهش اضطراب والدین، همچنین ضرورت انجام مطالعه بیشتر در این خصوص و عدم وجود مطالعه در این زمینه در کشور ما، پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه صلاحیت بالینی و مهارت‌های ارتباطی پرستاران با اضطراب والدین نوزادان و کودکان بستری در بیمارستان‌های استان بوشهر در سال ۱۳۹۷ انجام شد.

روش کار

پژوهش حاضر یک مطالعه مقطعی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش، پرستاران بخش‌های کودکان، نوزادان و اورژانس اطفال و والدین نوزادان و کودکان بستری در بیمارستان‌های استان بوشهر بودند. والدین در این پژوهش منظور پدر و مادر واقعی و ولی قانونی کودک یا نوزاد بودند. منظور از بستری، بستری شدن نوزاد یا کودک به صورت حداقل ۶ ساعت متوالی به منظور بررسی، تشخیص و درمان بود. روش نمونه‌گیری در پرستاران بخش‌های کودکان، نوزادان و اورژانس اطفال به صورت تمام شماری بود یعنی کلیه پرستاران شاغل در این بخش‌ها به تعداد ۱۳۸ نفر وارد پژوهش گردیدند. در مورد والدین، ۱۳۹ نفر از آنان به صورت غیراحتمالی در دسترس انتخاب شدند. در این راستا با توجه به تعداد تخت بخش‌های کودکان، اورژانس اطفال و نوزادان هر بیمارستان، سهمیه هر بخش و بیمارستان تعیین و سپس تعداد تعیین شده به صورت غیراحتمالی انتخاب شد. جهت محاسبه حجم نمونه، از فرمول حجم نمونه مرتبط با همبستگی استفاده شد. بر این اساس، با احتساب خطای نوع اول یعنی آلفای ۰/۰۵ و خطای نوع دوم یعنی بتای ۱۰ درصد و با احتساب ضریب همبستگی متوسط ۰/۳، حداقل حجم نمونه ۱۱۳ نفر تعیین گردید که با احتساب احتمال نرخ ۲۰ درصدی عدم تکمیل پرسشنامه‌ها، ۱۳۹ نفر به عنوان حجم نمونه تعیین گردید. معیارهای ورود والدین شامل: پدر یا مادر، مراقب اصلی کودک، فقدان هرگونه بیماری روانپزشکی در والد شرکت کننده (از طریق خوداظهاری

بیماری کودکان مقابله کنند (۱۹). مطالعات نشان داده که اکثر مادران برای تأمین نیازهایشان به حمایت پرستاران نیاز دارند و مراقبین باید ارتباط نزدیکی با آنها داشته باشند (۲۰). امروزه توانایی برقراری ارتباط مؤثر و کارآمد توسط پرستار با کودک بستری، والدین و خانواده او بیش از پیش مورد توجه است، زیرا پرستاری کودکان، علاوه بر مراقبت از کودک؛ حمایت از خانواده، توجه به مراحل رشد و تکامل و مراقبت روانی و جسمانی کودک را در بر می‌گیرد (۲۱). مروری بر پیشینه تحقیق نیز بیانگر اهمیت صلاحیت بالینی پرستاران و مهارت‌های ارتباطی آنان است. کالنتری و همکاران (۱۳۹۵) در مطالعه‌ای که به بررسی صلاحیت بالینی پرستاران شاغل در بخش‌های مراقبت ویژه مراکز آموزشی درمانی استان گلستان پرداختند، به این نتیجه رسیدند که انجام وظیفه بیش از هر چیز برای پرستاران مورد مطالعه اهمیت دارد و تضمین کیفیت در پایین‌ترین سطح قرار دارد و همچنین بر ضرورت بررسی و تکرار ارزیابی صلاحیت‌های بالینی در پرستاران تأکید نمودند (۲۲). نوتارنیکا و همکاران (۲۰۱۶) نیز در مطالعه‌ای به این نتیجه رسیدند که صلاحیت بالینی در پرستاری ترکیبی از مهارت‌ها، دانش، نگرش و توانایی‌هایی که هر پرستار باید برای انجام قابل قبول وظایف خود مربوط به مراقبت از بیمار، انجام دهد که باعث حفظ و ارتقاء سلامت بیماران خواهد شد (۲۳). همچنین همتی و همکاران (۱۳۹۳) در مطالعه‌ای توصیفی-همبستگی که با عنوان رابطه بین مهارت ارتباطی پرستار - بیمار با وضعیت ایمنی بیماران در بخش‌های ویژه انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که پرستاران می‌توانند با بکارگیری مهارت‌های ارتباطی مناسب با بیماران بستری در بخش‌های ویژه، ایمنی آن‌ها را حفظ و ارتقاء بخشند (۲۴).

بنابراین حمایت و ارتباط پرستار بر روی توانایی مراقبتی والدین در هنگام و طول بستری و نیز بعد از ترخیص در جهت کاهش اضطراب والدین و در نتیجه ارتقاء سیر بهبودی کودک مؤثر می‌باشد. همچنین، علاوه بر رفع نیازهای کودکان بیمار، توجه به نیازهای والدین نیز اهمیت داشته و نقشی مؤثر در مراقبت مؤثر و مفید از کودک بیمار

گویند برای مهارت بازخورد، جمعاً با ۱۸ گویه می‌باشد. مقیاس پاسخ‌گویی این پرسشنامه لیکرت پنج گزینه‌ای از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم می‌باشد که به ترتیب نمره یک تا پنج به گزینه‌ها تعلق می‌گیرد. کمترین و بیشترین نمره قابل کسب، به ترتیب ۱۸ و ۹۰ می‌باشد که نمره بیشتر به معنی بهتر بودن مهارت ارتباطی می‌باشد. در مطالعه صفوی و همکاران (۱۳۹۵) جهت تعیین اعتبار محتوای پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی، از نسبت روایی محتوا (CVR) و شاخص روایی محتوا (CVI) استفاده گردید که $CVR = 0.75$ و $CVI = 0.88$ بدست آمد. همچنین جهت تعیین پایایی پرسشنامه از روش همبستگی درونی استفاده شده بود که بر این اساس ضریب آلفای کرونباخ کلی پرسشنامه ۰/۸، مهارت کلامی ۰/۷۱۵، مهارت شنود ۰/۷۰۵ و مهارت بازخورد ۰/۷۰۰ گزارش شده بود (۲۵).

مقیاس صلاحیت بالینی پرستاران

مقیاس ارزیابی صلاحیت پرستاران که توسط مرتوجا (۲۰۰۳) بر اساس چارچوب نظری خانم نبر (تکامل صلاحیت پرستاری: از سطح مبتدی تا سطح خبره) طراحی شده و ۷۳ مهارت پرستاری را در هفت حیطه یاری‌رسانی به بیمار، آموزش و راهنمایی، اقدامات تشخیصی، توانایی‌های مدیریت، مداخلات درمانی، تضمین کیفیت، و وظایف شغلی و سازمانی به شیوه خود ارزیابی سنجش می‌کند. روایی و پایایی این مقیاس قبلاً در چندین مطالعه ارزیابی و مطلوب گزارش شده است. جهت نمره‌گذاری و محاسبه امتیازات پرستاران در این مقیاس؛ در هنگام ارزیابی، آزمودنی در مقابل هر یک از مهارت‌ها (یا همان گویه‌های ابزار) به خود امتیاز می‌دهد. دامنه این امتیاز می‌تواند بین (۰-۱۰۰) باشد. از آنجا که این ابزار صلاحیت پرستاران را در هفت حیطه ارزیابی می‌کند نمره صلاحیت پرستاران در هر یک از این هفت حیطه و نیز نمره صلاحیت کلی پرستار نیز قابل محاسبه است. برای محاسبه میزان صلاحیت پرستار در هر حیطه، نمرات مربوط به مهارت‌ها در همان حیطه جمع و بر تعداد آن مهارت‌ها تقسیم می‌گردد. به منظور رتبه‌بندی صلاحیت بالینی، نمرات کل در چهار سطح پایین (۲۵-۰ امتیاز)، نسبتاً خوب (۵۰-۲۶ امتیاز)، خوب (۷۵-۵۱ امتیاز) و

والد)، داشتن نوزاد یا کودک بستری حداقل به مدت ۶ ساعت متوالی در بخش‌های کودکان، نوزادان و اورژانس اطفال، رضایت آگاهانه و مکتوب جهت مشارکت در پژوهش، داشتن توانایی جسمی کافی جهت شرکت در پژوهش، عدم استفاده والد از داروهای ضد اضطراب (از طریق خوداظهاری) بود. معیارهای ورود گروه پرستاران شامل: داشتن مدرک کارشناسی یا کارشناسی ارشد پرستاری، رضایت آگاهانه و مکتوب جهت مشارکت در پژوهش، اشتغال در بخش‌های کودکان، نوزادان یا اورژانس اطفال به مدت حداقل شش ماه بود. معیارهای خروج والدین و پرستاران شامل عودت پرسشنامه‌ها بدون تکمیل پرسشنامه بود.

به منظور اجرای این پژوهش، ابتدا مجوزهای لازم از معاونت پژوهشی، کمیته اخلاق به شماره (IR.BPUMS.REC1397/048) و نیز مدیریت بیمارستان‌های مورد بررسی اخذ شد و هماهنگی لازم جهت ورود به محیط پژوهش با سرپرستاران بخش‌های کودکان، نوزادان و اورژانس اطفال صورت گرفت. در هر بیمارستان پرسشنامه‌های مربوط به پرستاران با همکاری سرپرستاران بخش‌ها طی مدت دو هفته از تاریخ توزیع، جمع‌آوری شد. جهت ارزیابی سطح اضطراب والدین، در ابتدا پژوهش‌گر هدف از مطالعه را برای والدین واجد شرایط شرکت در مطالعه شرح داده و در مورد محرمانه ماندن اطلاعات کسب شده به آنان اطمینان داده شد و در صورت تمایل به شرکت در پژوهش رضایت‌نامه کتبی از آنان گرفته شده و پرسشنامه در اختیار آنان گذاشته شد. پرسشنامه‌های صلاحیت بالینی و مهارت‌های ارتباطی توسط پرستاران و پرسشنامه اضطراب والدین توسط تک‌تک والدین به صورت خودایفا در محیطی آرام و در شیفت‌های مختلف تکمیل شد. در مورد والدین بی‌سواد یا دارای محدودیت‌های بینایی، محقق گویه‌های پرسشنامه را می‌خواند و گزینه‌های مورد نظر نمونه‌ها یادداشت می‌شد. ابزار گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه‌های زیر بود:

مقیاس مهارت‌های ارتباطی بارتون - جی

مقیاس مهارت‌های ارتباطی بارتون - جی شامل ۶ گویه برای مهارت کلامی، ۶ گویه برای مهارت شنود و ۶

استفاده شد. سطح معنی‌داری در تمام موارد کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

همان‌طور که در (جدول ۱) مشاهده می‌گردد، اغلب پرستاران شرکت کننده در پژوهش زن بوده‌اند و مدرک تحصیلی آنان کارشناسی بوده است. اغلب پرستاران متأهل بودند. از نظر وضعیت استخدامی اغلب رسمی یا پیمانی بودند. والدین شرکت کننده در پژوهش اغلب مادر کودک بودند که اغلب خانه‌دار بودند. تحصیلات اغلب والدین دیپلم و بالاتر بود. از نظر علت بستری کودک در اغلب موارد علت اسهال، استفراغ و تب و تشنج بود.

در مورد صلاحیت بالینی، بیشترین میانگین نمره مربوط به توانایی مدیریتی و اقدامات تشخیصی و کمترین میانگین مربوط به حیطه تضمین کیفیت می‌باشد. در مورد مهارت ارتباطی بیشترین میانگین نمره مربوط به حیطه ارتباط کلامی می‌باشد. در مورد میانگین نمره اضطراب والدین، میانگین نمره اضطراب آشکار و پنهان تقریباً در یک حدود می‌باشد (جدول ۲).

یافته‌ها نشان داد بین اضطراب آشکار در والدین با رتبه بیمارستان از لحاظ صلاحیت بالینی پرستاران بخش‌های نوزادان و کودکان و همه حیطه‌های آن به جز دو حیطه تضمین کیفیت و وظایف شغلی و سازمانی ارتباط آماری معکوس و معنی‌دار آماری وجود دارد. یعنی با بهتر شدن رتبه بیمارستان از لحاظ صلاحیت بالینی کل و حیطه‌های ذکر شده، اضطراب آشکار والدین کاهش می‌یابد. اضطراب پنهان و نمره کل اضطراب با همه زیرمقیاس‌ها و صلاحیت بالینی کل، ارتباط معکوس و از نظر آماری معنی‌دار داشتند یعنی با بهتر شدن رتبه بیمارستان از لحاظ صلاحیت بالینی کل و حیطه‌های آن، اضطراب پنهان والدین کاهش می‌یافت. در مورد ارتباط بین رتبه بیمارستان از لحاظ مهارت ارتباطی پرستاران با اضطراب در والدین، ارتباط آماری معکوس و معنی‌دار بین مهارت کلامی و نمره اضطراب و حیطه‌های آن وجود داشت اما بین مهارت ارتباطی کل و دیگر حیطه‌های آن (شنود و بازخورد) با اضطراب والدین و حیطه‌های آن ارتباط آماری معنی‌دار مشاهده نشد (جدول ۳).

بسیار خوب (۱۰۰-۷۶ امتیاز) تقسیم بندی می‌شود (۲۶، ۲۷).

مقیاس اضطراب اشیپیل برگر (۱۹۷۰)

پرسشنامه اضطراب آشکار و پنهان شامل مقیاس‌های جداگانه خود سنجی، برای اندازه‌گیری اضطراب آشکار و پنهان می‌باشد. مقیاس اضطراب آشکار شامل بیست گویه است که احساسات فرد را در «این لحظه و در زمان پاسخگویی» ارزشیابی می‌کند. همانند مقیاس اضطراب آشکار، مقیاس اضطراب پنهان هم شامل بیست گویه است که احساسات عمومی و معمولی افراد را به صورت لیکرت چهار گزینه‌ای (یک تا چهار) می‌سنجد. در کل پرسشنامه، نمره چهار نشان دهنده حضور بالای اضطراب و نمره یک نشان دهنده اضطراب کمتر بوده و گویه‌های بیانگر اضطراب به صورت ۱-۲-۳-۴ و گویه‌های بیانگر عدم اضطراب به صورت معکوس یعنی ۴-۳-۲-۱ نمره داده‌گذاری می‌شوند. برای به دست آوردن نمره فرد در هر مقیاس، با توجه به این نکته که برخی از عبارات ها به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند مجموع نمرات بیست عبارت محاسبه می‌گردد. نمرات هر کدام از دو مقیاس اضطراب آشکار و پنهان، می‌تواند در دامنه‌ای بین ۸۰-۲۰ قرار بگیرد. حداقل و حداکثر نمره اضطراب کل به ترتیب ۴۰ و ۱۶۰ می‌باشد که نمره بیشتر به معنی اضطراب بیشتر می‌باشد. پایایی این پرسشنامه توسط روحی و همکاران (۱۳۸۴)، ۹۰ درصد محاسبه گردیده است (۲۸).

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار، فراوانی و درصد استفاده شد. همچنین برای آزمون ارتباط بین متغیرهای اصلی مطالعه از آزمون همبستگی اسپیرمن، استفاده شد. لازم به توضیح است از آنجا که بررسی ارتباط بین صلاحیت بالینی و همچنین مهارت ارتباطی پرستاران با اضطراب والدین به صورت یک ارتباط یک به یک و خطی امکان‌پذیر نیست، ابتدا بیمارستان‌های مورد پژوهش با توجه به نمره صلاحیت بالینی و مهارت ارتباطی پرستاران مشارکت کننده در پژوهش رتبه بندی شدند سپس ارتباط این رتبه‌ها با اضطراب والدین توسط آزمون همبستگی اسپیرمن سنجیده شد. برای آنالیز داده‌ها از نرم افزار SPSS ویرایش ۱۹

جدول ۱: مشخصات جمعیت شناختی پرستاران و والدین شرکت کننده در پژوهش

متغیر (تعداد آنالیز شده)	طبقات متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت پرستار (۱۳۸)	مرد	۱۴	۱۰/۱
	زن	۱۲۴	۸۹/۹
مدرک تحصیلی پرستار (۱۳۶)	کارشناس	۱۲۹	۹۴/۹
	کارشناس ارشد یا دانشجوی ارشد	۷	۵/۱
وضعیت تأهل پرستار (۱۳۸)	مجرد	۴۱	۲۹/۷
	متأهل	۹۷	۷۰/۳
وضعیت استخدامی پرستار (۱۳۷)	رسمی	۶۰	۴۳/۸
	پیمانی	۳۵	۲۵/۵
	قراردادی	۱۲	۸/۸
	سایر	۳۰	۲۱/۹
جنسیت والد شرکت کننده در پژوهش (۱۳۹)	مرد	۲۵	۱۸/۰
	زن	۱۱۴	۸۲/۰
شغل والد مرد (۲۴)	بیکار	۱	۴/۲
	کارمند	۲	۸/۳
شغل والد زن (۱۱۵)	کارگر	۱۲	۵۰/۰
	آزاد	۹	۳۷/۵
	خانه‌دار	۸۱	۷۰/۴
تحصیلات والد (۱۳۵)	کارمند	۲۴	۲۰/۹
	آزاد	۱۰	۸/۷
	بیسواد	۵	۳/۷
	ابتدایی	۱۲	۸/۹
محل سکونت والد (۱۳۹)	سیکل	۲۸	۲۰/۷
	دیپلم	۵۸	۴۳/۰
سابقه بستری قبلی کودک (۱۳۸)	دانشگاهی	۳۲	۲۳/۷
	شهر	۹۹	۷۱/۲
محل سکونت والد (۱۳۹)	روستا	۴۰	۲۸/۸
	بله	۴۸	۳۴/۸
محل سکونت والد (۱۳۹)	خیر	۹۰	۶۵/۲

محمود دلدار و همکاران

جدول ۲: میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر نمره صلاحیت بالینی و مهارت‌های ارتباطی و زیرمقیاس‌های آن‌ها در پرستاران مشارکت کننده در پژوهش و همچنین میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر نمره اضطراب والدین مشارکت کننده در پژوهش

متغیر	زیرمقیاس	میانگین	انحراف معیار	حداکثر	حداقل	
صلاحیت بالینی پرستاران	یاری رسانی و کمک به بیمار	۷۷/۰۰	۱۴/۳۰	۱۰۰/۰۰	۳۹/۲۹	
	آموزش و هدایت	۷۸/۰۶	۱۳/۹۵	۱۰۰/۰۰	۴۶/۸۸	
	اقدامات تشخیصی	۷۸/۴۳	۱۵/۰۶	۱۰۰/۰۰	۵۰/۰۰	
	توانایی‌های مدیریتی	۷۸/۹۴	۱۵/۷۲	۱۰۰/۰۰	۴۰/۶۳	
	اقدامات درمانی	۷۵/۸۲	۱۵/۱۵	۱۰۰/۰۰	۲۵/۰۰	
	تضمین کیفیت	۷۴/۹۴	۱۵/۰۷	۱۰۰/۰۰	۳۷/۵۰	
	وظایف شغلی و سازمانی	۷۷/۷۶	۱۳/۱۶	۱۰۰/۰۰	۵۰/۰۰	
	صلاحیت بالینی کل	۷۷/۲۶	۱۲/۸۱	۱۰۰/۰۰	۵۳/۵۷	
	مهارت ارتباطی پرستاران	مهارت کلامی	۲۲/۲۱	۳/۲۳	۳۰/۰۰	۱۳/۰۰
		مهارت شنود	۱۹/۰۴	۳/۸۹	۳۰/۰۰	۹/۰۰
مهارت بازخورد		۲۱/۲۴	۳/۴۱	۳۰/۰۰	۱۳/۰۰	
مهارت ارتباطی کل		۶۲/۵۲	۸/۴۲	۸۵/۰۰	۴۱/۰۰	
اضطراب والدین	اضطراب آشکار	۴۳/۶۲	۹/۵۵	۷۵/۰۰	۲۱/۰۰	
	اضطراب پنهان	۴۳/۰۵	۱۰/۰۵	۶۹/۰۰	۲۰/۰۰	
	اضطراب کل	۸۶/۷۴	۱۸/۱۲	۱۳۷/۰۰	۴۱/۰۰	

جدول ۳: همبستگی بین رتبه بیمارستان‌ها از لحاظ صلاحیت بالینی و مهارت ارتباطی پرستاران و زیرمقیاس‌های این دو متغیر با اضطراب والدین شرکت کننده در پژوهش و زیرمقیاس‌های آن

متغیر	حیطه	آماره	اضطراب آشکار	اضطراب پنهان	اضطراب کل
یاری رسانی و کمک به بیمار	ضریب همبستگی	-۰/۲۴۱	-۰/۳۰۹	-۰/۳۱۶	
	سطح معنی داری	۰/۰۰۴	<۰/۰۰۱	<۰/۰۰۱	
آموزش و هدایت	ضریب همبستگی	-۰/۲۴۷	-۰/۲۵۰	-۰/۲۷۴	
	سطح معنی داری	۰/۰۰۳	۰/۰۰۳	۰/۰۰۱	
اقدامات تشخیصی	ضریب همبستگی	-۰/۲۶۴	-۰/۲۹۵	-۰/۳۱۰	
	سطح معنی داری	۰/۰۰۲	<۰/۰۰۱	<۰/۰۰۱	
توانایی‌های مدیریتی	ضریب همبستگی	-۰/۱۷۶	-۰/۲۶۴	-۰/۲۵۷	
	سطح معنی داری	۰/۰۳۹	۰/۰۰۲	۰/۰۰۲	
اقدامات درمانی	ضریب همبستگی	-۰/۲۴۴	-۰/۲۷۴	-۰/۲۸۷	
	سطح معنی داری	۰/۰۰۴	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	
تضمین کیفیت	ضریب همبستگی	-۰/۱۵۰	-۰/۲۷۰	-۰/۲۶۱	
	سطح معنی داری	۰/۰۷۹	۰/۰۰۱	۰/۰۰۲	
وظایف شغلی و سازمانی	ضریب همبستگی	-۰/۱۲۱	-۰/۲۲۸	-۰/۲۱۶	
	سطح معنی داری	۰/۱۵۹	۰/۰۰۷	۰/۰۱۱	
صلاحیت بالینی کل	ضریب همبستگی	-۰/۲۳۳	-۰/۳۲۱	-۰/۳۱۷	
	سطح معنی داری	۰/۰۰۶	<۰/۰۰۱	<۰/۰۰۱	

بحث

هدف از این مطالعه، تعیین رابطه صلاحیت بالینی و مهارت‌های ارتباطی پرستاران با اضطراب والدین نوزادان و کودکان بستری در بیمارستان‌های استان بوشهر در سال ۱۳۹۷ بود. نتایج مطالعه حاضر نشان داد، میانگین نمره صلاحیت بالینی پرستاران در سطح "بسیار خوب" قرار دارد. حاج باقری و همکاران (۱۳۹۷) نیز در مطالعه‌ای که با هدف تعیین صلاحیت بالینی پرستاران انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که صلاحیت بالینی در سطح بسیار خوب است (۲۹) که با نتایج مطالعه حاضر، هم‌استا می‌باشد. هانس و همکاران (۲۰۱۰) در مطالعه خود با عنوان بررسی تاثیر صلاحیت پرستاران بر رضایت شغلی و عملکرد پرستاران، به این نتیجه رسیدند که نمره صلاحیت بالینی در سطح خوب می‌باشد (۳۰). که اگر چه با نتایج مطالعه حاضر، تفاوت دارد اما از آنجا که به هر حال سطح صلاحیت بالینی پرستاران را بالاتر از میانگین ارزیابی کرده است، می‌توان نتایج آن را در راستای نتایج مطالعه حاضر ارزیابی کرد. اما نکته جالب در مطالعه حاضر این است که بیشتر پرستاران شرکت کننده در مطالعه، خانم، متاهل و با تجربه بوده‌اند که سطح بالای صلاحیت بالینی پرستاران را توجیه پذیر نشان می‌دهد. در حقیقت، نتایج برخی مطالعات که بر رابطه بین ویژگی‌های جمعیت شناختی با صلاحیت بالینی پرستاران متمرکز بوده‌اند حاکی از آن است که صلاحیت بالینی در خانم‌ها (۳۱)، (۳۲)، افراد متاهل (۳۰، ۳۳) و همچنین افرادی که از تجربه کاری بالاتری برخوردارند (۳۴) در سطح بالاتری قرار دارد. در نقطه مقابل، میرلاشاری و همکاران (۱۳۹۵) در مطالعه‌ای که با هدف ارزیابی صلاحیت بالینی پرستاران بخش مراقبت‌های ویژه نوزادان انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که سطح صلاحیت بالینی پرستاران متوسط می‌باشد (۳۵). این نتایج با نتایج مطالعه حاضر، متفاوت است. اگر چه پایین‌تر بودن سطح صلاحیت بالینی پرستاران بخش‌های ویژه دور از انتظار است اما ممکن است در چنین بخش‌های پرکار و پراسترسی، صلاحیت بالینی پرستاران نیز تحت تاثیر قرار گیرد. نتایج برخی مطالعات نیز نشان می‌دهد که استرس می‌تواند نقش منفی در ارزیابی صلاحیت بالینی پرستاران ایفا نماید (۳۶، ۳۷).

همچنین نتایج مطالعه حاضر نشان داد که پرستاران در حیطه توانایی مدیریتی بیشترین نمره را در بین حیطه‌های صلاحیت بالینی داشته‌اند. نتایج برخی پژوهش‌ها نشان

می‌دهد، توانایی‌های مدیریتی در پرستاران با سابقه و رسمی (۳۸) بالاتر می‌باشد که منطبق بر ویژگی‌های جمعیت شناختی پرستاران شرکت کننده در مطالعه حاضر می‌باشد. حاج باقری و همکاران بیشترین نمره میانگین را در حیطه یاری‌رسانی گزارش کرده‌اند (۲۹). این نتیجه گرچه دقیقاً مشابه مطالعه حاضر نیست؛ اما در مطالعه حاضر نیز میانگین نمره یاری‌رسانی تفاوت کمی با حیطه توانایی مدیریتی دارد. شاید تفاوت اندک موجود با مطالعه حاج باقری و همکاران را بتوان با توجه به سابقه کار واحدهای پژوهش توجیه نمود. حیطه یاری‌رسانی به بررسی مباحث مربوط به روش‌های پرستاری مبتنی بر نیازهای بیمار اشاره دارد. با توجه به اینکه در مطالعه حاج باقری و همکاران بیشتر افراد شرکت کننده طرحی و کم سابقه بوده‌اند بنابراین، به تبع آن فرسودگی شغلی و کاهش انگیزه در پرستاران تازه کار کمتر دیده می‌شود؛ که این باعث می‌شود نیازهای بیشتر را مد نظر قرار دهند. یا ممکن است، کم سابقه بودن واحدهای پژوهش در مطالعه حاج باقری و همکاران باعث کاهش میانگین حیطه توانایی مدیریتی شده و در نتیجه حیطه یاری‌رسانی جایگاه بالاتری را به خود اختصاص داده است. همچنین نتایج برخی مطالعات نشان داد که پرستاران تازه کار، در خوارزشیابی صلاحیت بالینی، خود را با نمرات بالاتری ارزشیابی می‌کنند (۳۹)؛ پرستاران مطالعه حاج باقری و همکاران چون سابقه کار کمتری دارند در حیطه‌هایی که به مراقبت مربوط می‌شود خود را توانمند می‌بینند و بنابراین نمره بالایی در این مورد به خود می‌دهند ولی احتمالاً توانایی مدیریتی را منوط به افزایش تجربه می‌دانند پس نمره این حیطه را کمتر می‌دهند. نکته آخر این که سهم نمره‌دهی سرپرستاران که در پژوهش حاضر لحاظ شده می‌تواند منجر به تفاوت مختصر بین مطالعه حاضر با مطالعه حاج باقری شده باشد. سرپرستاران احتمالاً داشتن تجربه کافی را برای مدیریت ضروری می‌دانند پس به پرستاران با سابقه بیشتر نمره بیشتری از این بابت می‌دهند که این باعث بیشتر شدن میانگین نمره توانایی مدیریتی نسبت به بقیه حیطه‌ها شده و رتبه حیطه‌های دیگر را تنزل می‌دهد.

براساس میانگین نمره مهارت‌های ارتباطی پرستاران شرکت کننده در پژوهش، نتایج مطالعه حاضر نشان داد که نمره کلی میانگین مهارت‌های ارتباطی پرستاران، در بالاتر از سطح متوسط می‌باشد. صفوی و همکاران (۱۳۹۵)

محمود دلدار و همکاران

هر تماسی از طریق برقراری ارتباط کلامی ارائه می دهد، بنابراین بدیهی است که در برقراری ارتباط و مهارت کلامی نمره بالاتر از میانگین کسب گردد. علاوه بر این نتایج مطالعه حاضر نشان داد که کمترین نمره میانگین مهارت های ارتباطی مربوط به مهارت گوش کردن بود که نتایج با نتایج مطالعه صفوی و همکاران (۲۵) هم سو می باشد. بنظر می رسد یکی از دلایل پایین بودن مهارت گوش کردن در پرستاران، نسبت پرستار به بیمار در بخش های مورد ارزیابی ۱ به ۴ می باشد که بدلیل شلوغی و ازدحام، پرستاران فرصت اندکی جهت شنیدن کامل سخنان بیماران و همراهان خواهند داشت. بنابراین بنظر می رسد می تواند در کاهش این مهارت نقش داشته باشد.

همچنین نتایج مطالعه حاضر نشان داد بین اضطراب آشکار در والدین با میزان صلاحیت بالینی پرستاران در همه زیرمقیاس های آن به جز دو زیر مقیاس تضمین کیفیت و وظایف شغلی و سازمانی، ارتباط آماری معکوس و معنی دار وجود دارد. در تبیین این یافته ها می توان بیان داشت که، بعد تضمین کیفیت مربوط به پژوهش های پرستاران در زمینه های مختلف شغلی می باشد و بعد وظایف شغلی و سازمانی نیز بیشتر به هماهنگی های بین پرسنلی اشاره دارد. بنابراین با توجه به اینکه این دو بعد به میزان کمتری نسبت به سایر ابعاد، در بالین احساس می شود، به همین دلیل والدین این دو بعد بر اضطراب والدین، بی تاثیر بوده است. بیشترین همبستگی بین صلاحیت بالینی پرستاران و اضطراب والدین، مربوط به اقدامات درمانی و کمترین همبستگی، مربوط به توانایی های مدیریتی بود. در تبیین این یافته، بنظر می رسد باتوجه به اینکه بعد اقدامات درمانی، کاملاً بر روی درمان و رفع بیماری کودک تمرکز دارد، بنابراین والدین کودک انتظارات بیشتری از پرستاران در این بعد نسبت به سایر ابعاد دارند. همچنین نتایج دیگر مطالعه حاضر بیانگر آن بود که اضطراب پنهان و نمره کل اضطراب با همه زیرمقیاس ها و صلاحیت بالینی کل، ارتباط معکوس و از نظر آماری معنی دار داشتند. بیشترین همبستگی، مربوط به یاری رسانی و کمک به بیمار و کمترین همبستگی، مربوط به وظایف شغلی و سازمانی بود. با توجه به اینکه اضطراب پنهان به مفهوم پاسخ به موقعیت های استرس زا اشاره دارد و در این شرایط والدین نیاز به همدلی و کمک رسانی از سوی پرستاران می باشند، بعد یاری رسانی و کمک به بیمار بیشترین نمره همبستگی را

در مطالعه ای که با عنوان مهارت های ارتباطی و عوامل مرتبط آن در پرستاران بیمارستان های آموزشی گیلان انجام دادند (۲۵) و همچنین مطالعه رستمی و همکاران (۱۳۹۰) که با هدف تعیین و بررسی مهارت های ارتباطی پرستاران از دیدگاه بیماران بستری انجام شد (۴۰)، به این نتیجه رسیدند که مهارت های ارتباطی پرستاران در بالاتر از سطح متوسط می باشد، که این نتایج، تایید کننده و همراستا با نتایج مطالعه حاضر می باشد. این در حالیست که کرمانی و همکاران (۱۳۹۲) در یک مطالعه توصیفی که با هدف بررسی همبستگی بین مهارت های ارتباطی پرستاران و ارتباطی استاندارد انجام دادند به این نتیجه رسیدند مهارت های ارتباطی پرستاران در سطح ضعیف قرار دارد (۴۱). نتایج این مطالعه، در تناقض با مطالعه حاضر می باشد. در تبیین این یافته می توان بیان داشت که در مطالعه کرمانی و همکاران بیشتر پرستاران مورد مطالعه سابقه کمتر از پنج سال داشتند که در مطالعه حاضر، سوابق پرستاران با توجه به بیشتر بودن پرستاران رسمی، بالاتر می باشد. در پژوهش ها نیز سابقه کاری رابطه معنی دار و مثبتی با مهارت های ارتباطی دارد (۲۵). همچنین در مطالعه کرمانی و همکاران اکثر پرستاران مورد مطالعه، مجرد و در مطالعه حاضر، اکثریت پرستاران متأهل بودند. بررسی مطالعات نیز حاکی از آن است که پرستاران متأهل، مهارت ارتباطی بالاتری دارند (۴۱).

همچنین نتایج مطالعه حاضر نشان داد که از بین حیطه های مهارت های ارتباطی، میانگین نمره مهارت های کلامی و بازخورد، نزدیک به هم هستند و بالاتر از مهارت شنود قرار دارند. بدین صورت مهارت کلامی، بالاترین میانگین در بین مهارت های ارتباطی بود. بنظر می رسد از دلایل بالاتر بودن مهارت کلامی در پرستاران، میزان سابقه آنان می باشد. بدین صورت که بالای ۶۰ درصد از پرستاران شرکت کننده در وضعیت استخدامی آنان بصورت رسمی و پیمانی بوده است. همچنین بررسی مطالعات نیز نشان می دهد که سابقه کاری با مهارت کلامی رابطه مستقیم و معنی داری دارد (۲۵). نتایج مطالعه صفوی و همکاران نشان داد بالاترین نمره مربوط به مهارت کلامی می باشد (۲۵)، که با نتایج مطالعه حاضر، هم راستا می باشد. در تبیین این نتایج، تا حدودی می تواند براساس ماهیت حرفه پرستاری توجیه شود، چرا که یکی از نقش های مهم پرستار، آموزش به بیمار و خانواده اوست و پرستار این آموزش را در

(۴۵)، به این نتایج دست یافتند که پرستاران قبل از دوره آموزشی در ایجاد مهارت های ارتباطی خصوصا دادن بازخورد به مادران ضعیف بودند. نتایج این مطالعه، با نتایج مطالعه حاضر هم راستا نمی باشد. در این مطالعه مادران اذعان داشتند که پرستاران دستورالعمل های مراقبتی را به عنوان دستور بیان می کنند که این رفتار باعث افزایش نگرانی و اضطراب آن ها می شد. در تبیین این یافته به نظر می رسد تفاوت در بخش های مورد مطالعه، باعث ناهمخوانی نتایج شده است. بنظر می رسد پرستاران در بخش های غیر ویژه، ارتباط مؤثرتر و بهتری با والدین بیماران نسبت به بخش های ویژه دارند. نتایج مطالعات نیز حاکی از آن است که میزان فرسودگی شغلی در پرستاران بخش های ویژه بسیار بالا می باشد (۴۶) و از طرفی فرسودگی شغلی، با مهارت های ارتباطی پرستاران رابطه معکوس و معنی داری دارد (۴۷). از بین مهارت های ارتباطی مهارت کلامی بر اضطراب مؤثر است که با افزایش این مهارت اضطراب کاهش می یابد؛ ولی حائز اهمیت این که با وجود بالا بودن نمره مهارت کلامی، اضطراب والدین بالا است و این نشان می دهد که مهارت ارتباطی و به نوعی عملکرد پرستاری تنها یک جنبه تأثیرگذار بر اضطراب والدین است و جنبه های دیگر مربوط به درمان و امکانات مثل دسترسی به پزشک، صلاحیت و مهارت ارتباطی پزشک، هزینه ها و .. می تواند روی اضطراب والدین تأثیر بگذارد که بررسی آن در پژوهش های آینده پیشنهاد می شود.

نتیجه گیری

نتایج مطالعه حاضر حاکی از آن است که صلاحیت بالینی پرستاران با اضطراب والدین دارای رابطه معکوس است یعنی با افزایش صلاحیت بالینی پرستاران اضطراب والدین دارای کودک بستری کاهش می یابد. همچنین از بین مهارت های ارتباطی پرستاران، مهارت کلامی آنان بر اضطراب والدین مؤثر است بگونه ای که با افزایش این مهارت ارتباطی، اضطراب والدین کاهش می یابد. این نشان می دهد که صلاحیت بالینی و مهارت ارتباطی و به نوعی عملکرد پرستاری یک جنبه تأثیرگذار بر اضطراب والدین است و جنبه های دیگر مربوط به درمان مثل دسترسی به پزشک، صلاحیت و مهارت ارتباطی پزشک، هزینه ها و .. می تواند روی اضطراب والدین تأثیر بگذارد که بررسی آن در پژوهش های آینده پیشنهاد می شود.

کسب نمود. موسوی و همکاران در سال (۱۳۹۶) در مطالعه ای که با هدف تأثیر ارتقای صلاحیت بالینی بر کیفیت زندگی کار پرستاران شاغل در بخش های کودکان بیمارستان های منتخب دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی انجام دادند، نتایج نشان داد که افزایش سطح صلاحیت بالینی در بهبود کیفیت کاری پرستاران تأثیر مثبت دارد (۴۲). بنابراین بنظر می رسد افزایش کیفیت کاری پرستاران، باعث کاهش اضطراب والدین می شود. حسینیان و همکاران (۱۳۹۰) در مطالعه ای که با هدف تعیین میزان رضایت والدین از مراقبت های پرستاران انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که پرستاران ارائه مراقبت های آموزشی به والدین کودکان عملکرد نسبتا ضعیفی دارند، که باعث افزایش میزان اضطراب والدین گردیده است (۴۳). نتایج این مطالعه در زمینه پایین بودن مراقبت های آموزشی، با نتایج مطالعه حاضر هم راستا نمی باشد. در مطالعه حاضر، صلاحیت بالینی پرستاران در حیطه فعالیت های آموزشی در سطح خوب بوده است. بنظر می رسد پایین بودن سابقه پرستاران در بیمارستان مورد مطالعه نسبت به پژوهش حاضر، دلیل این ناهمخوانی باشد چراکه در مطالعه حاضر، بیشتر پرستاران، بصورت رسمی با سابقه بودند. از سوی دیگر نتایج مطالعه حسینیان و همکاران نشان داد که بعد آموزش و هدایت در میزان اضطراب والدین نقش اساسی دارد (۴۳) که این نتایج، مشابه نتایج مطالعه حاضر می باشد بنابراین از این حیث همراستا می باشد.

همچنین نتایج مطالعه حاضر نشان داد که مهارت های ارتباطی پرستاران با اضطراب والدین نوزادان و کودکان بستری تنها بین حیطه مهارت های کلامی با اضطراب کل (آشکار و پنهان) رابطه معنی دار وجود دارد. بین حیطه های بازخورد و گوش کردن و اضطراب والدین، ارتباط معنی داری دیده نشد. چراغی و همکاران (۱۳۹۵) در مطالعه ای با عنوان بررسی مهارت های ارتباطی پرستاران با مادران و کودکان بستری حین انجام مراقبت های پرستاری در بخش های کودکان، در حیطه مهارت های ارتباطی پرستاران با مادران، به نتایج مشابه با نتایج مطالعه حاضر رسیدند. در هر دو مطالعه، سطح کلی مهارت های ارتباطی پرستاران با مادران در بالاتر از سطح متوسط قرار داشت (۴۴). برای و همکاران در مطالعه خود (۲۰۱۶) که با هدف بررسی تأثیر یک دوره آموزشی مهارت ارتباطی بر محتوای برخوردهای پرستار و والدین و توانایی پرستاران در پاسخ به نیازهای اضطرابی و همدلی والدین در بخش مراقبت ویژه نوزادی انجام شد

بنابراین ضرورت دارد برای ارتقاء این مهارت، برنامه ریزی های لازم انجام شود.

سیاسگزاری

این مقاله بخشی از پایان نامه محمود دلدار در مقطع کارشناسی ارشد پرستاری گرایش کودکان می باشد. بدینوسیله پژوهشگران مراتب تشکر و قدردانی خود را از «مرکز توسعه پژوهش های بالینی بیمارستان شهدای خلیج فارس بوشهر» جهت آنالیز های آماری و بیمارستان های استان بوشهر و همچنین معاونت تحقیقات و فن آوری اطلاعات دانشگاه علوم پزشکی بوشهر به لحاظ حمایت مالی و معنوی اعلام می دارند.

References

1. Nuutila L, Salanterä S. Children with a long-term illness: parents' experiences of care. *Journal of Pediatric Nursing*. 2006; 21(2):153-60.
2. Kandi Kele M, Kadivar M, Zeraati H, Ahmadnezhad E, Holakoui Naini K. Length of stay in NICU admitted infants and its effective factors at Children's Hospital Medical Center using survival analysis. *Iranian Journal of Epidemiology*. 2014; 10 (1):25-32.
3. Mohammadi R, Seyedjavadi M, Mazaheri E. Maternal Anxiety in Hospitalized Infants in Boali Training-Therapeutic Hospita in 2011. *Journal of Advances in Medical and Biomedical Research*. 2013;21(85):85-92.
4. Charron-Prochownik D. Special needs of the chronically ill child during middle childhood: Application of a stress-coping paradigm. *Journal of Pediatric Nursing*. 2002;17(6):407-13.
5. Fisher MJ, Broome ME, Friesth BM, Magee T, Frankel RM. The effectiveness of a brief intervention for emotion-focused nurse-parent communication. *Patient Education and Counseling*. 2014;96(1):72-8.
6. Hockenberry MJ, Wilson D. *Wong's nursing care of infants and children-E-book*: Elsevier Health Sciences; 2018.
7. Horsch A, McManus F, Kennedy P, Edge J. Anxiety, depressive, and posttraumatic stress symptoms in mothers of children with type 1 diabetes. *Journal of Traumatic Stress*. 2007;20(5):881-91.

سطح صلاحیت بالینی در پرستاران خوب است. اما بعد تضمین کیفیت نسبت به سایر حیطه ها نمره میانگین کمتری دارد. لذا بهتر است در جهت تقویب این بعد که بیشتر پرستاری مبتنی بر شواهد است اقداماتی صورت پذیرد. در بیمارستان های مختلف استان حیطه های صلاحیت بالینی در پرستاران بخش های نوزادان و کودکان متفاوت است. بنابراین بهتر است با توجه به نیاز پرستاران این بیمارستان ها برنامه ریزی بیشتری به منظور ارتقاء آموزش انجام گردد. نتایج دیگر مطالعه حاضر نشان داد، مهارت های ارتباطی پرستاران در سطح متوسط و خوب قرار دارد. بدین صورت که دو حیطه کلامی و بازخورد در سطح خوب است ولی مهارت شنود در حد متوسط است و در همه بیمارستان ها نیز میانگین نمره این حیطه پایین تر است.

8. Bronner MB, Knoester H, Bos AP, Last BF, Grootenhuis MA. Follow-up after paediatric intensive care treatment: parental posttraumatic stress. *Acta Paediatrica*. 2008;97(2):181-6.
9. Hallström I, Runesson I, Elander G. Observed parental needs during their child's hospitalization. *Journal of Pediatric Nursing*. 2002;17(2):140-8.
10. Melnyk BM, Feinstein NF, Moldenhouer Z, Small L. Coping in parents of children who are chronically ill: Strategies for assessment and intervention. *Pediatric Nursing*. 2001;27(6):548.
11. Wong D, Hockenberry M, Wilson D. *Wong's nursing care of infants and children*. St Louis, Mo: Mosby. This page intentionally left blank. 2007.
12. Toloei M, Faghihzadeh S, Sadooghi Asl A. The nurses' motivating factors in relation to patient training. *Journal of Hayat*. 2006;12(2):43-51.
13. Memarian R, Salsali M, Vanaki Z, Ahmadi F, Hajizadeh E. Factors affecting the process of obtaining clinical competency. *J Adv Med Biomed Res*. 2006;14 (56):40-9.
14. Gehart D. The core competencies and MFT education: Practical aspects of transitioning to a learning- centered, outcome-based pedagogy. *Journal of Marital and Family Therapy*. 2011;37(3):344-54.
15. Meretoja R, Isoaho H, Leino-Kilpi H. Nurse competence scale: development and psychometric testing. *Journal of Advanced Nursing*. 2004; 47(2):124-33.
16. Agius S, Lewis B, Kirk B, Hayden J. The

- perceived benefits of a two-year period of extended specialty training in general practice: the trainees' perspective. *Education for Primary Care*. 2014; 25 (1):26-35.
17. Parsa Yekta Z, Ramezani Badr F, Khatoni AR. Nursing students' viewpoints about their clinical competencies and its achievement level. *Iranian Journal of Nursing Research*. 2007;1(3):7-14.
  18. Hsu L-L, Hsieh S-I. Development and psychometric evaluation of the competency inventory for nursing students: A learning outcome perspective. *Nurse Education Today*. 2013;33(5):492-7.
  19. Hallström I, Runeson I, Elander G. An observational study of the level at which parents participate in decisions during their child's hospitalization. *Nursing Ethics*. 2002;9(2):203-14.
  20. Shields L, Kristensson- Hallström I, O'Callaghan M. An examination of the needs of parents of hospitalized children: comparing parents' and staff's perceptions. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*. 2003;17 (2):176-84.
  21. Duzkaya DS, Uysal G, Akay H. Nursing perception of the children hospitalized in a university hospital. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2014; 152:362-7.
  22. Determination of nurses' clinical competence in critical care ward in Golestan hospital %J nursing development in health. 2016;7(1):49-56.
  23. Notarnicola I, Petrucci C, Barbosa MRDJ, Giorgi F, Stievano A, Lancia L. Clinical competence in nursing: A concept analysis. *Professioni Infermieristiche*. 2016;69(3).
  24. Hemmati-Maslakpak M, Sheikhabaglu M, Baghaie R. Relationship between the communication skill of nurse-patient with patient safety in the critical care units. *Journal of Clinical Nursing Midwifery*. 2014;3(2):77-84.
  25. Safavi M, Fesharaki M, Esmaeilpour Bandboni M. Communication skills and its related factors in Guilans teaching hospitals' nurses 94. *Avicenna Journal of Nursing and Midwifery Care*. 2016;24(1):50-7.
  26. Bahreini M, Moatary M, Akaberian S, Mirzaie K. Determining nurses' clinical competence in hospitals of Bushehr University of Medical Sciences by self assessment method. *Iranian South Medical Journal*. 2008;11(1):69-75.
  27. Bahreini M, Moattari M, Kaveh MH, Ahmadi F. A Comparison of Nurses' Clinical Competences in Two Hospitals Affiliated to Shiraz and Boushehr Universities of Medical Sciences: A Self-Assessment. *Iranian Journal of Medical Education*. 2010;10(2):101-10.
  28. Roohy G, Rahmany A, Abdollahy A, GhR M. The effect of music on anxiety level of patients and some of physiological responses before abdominal surgery. *Journal of Gorgan University of Medical Sciences*. 2005;7(1):75-8.
  29. Adib Hajbaghery M, Eshraghi Arani N. Assessing nurses' clinical competence from their own viewpoint and the viewpoint of head nurses: A descriptive study. *Iran Journal of Nursing*. 2018;31(111):52-64.
  30. Ha N-S, Choi J. An analysis of nursing competency affecting on job satisfaction and nursing performance among clinical nurses. *Journal of Korean Academy of Nursing Administration*. 2010; 16 (3): 286-94.
  31. Ebadi A, Tabanejad Z, Pazokian M, saeed y. Clinical Competence among MSc Students of Critical Care Nursing. *Iranian Journal of Medical Education*. 2015;14(12):1036-46.
  32. Fotohi P, Olyaie N, Salehi K. The dimensions of clinical competence of nurses working in critical care units and their relation with the underlying factors. *Quarterly Journal of Nursing Management*. 2019; 8 (2):1-9.
  33. Abuqamar M, Arabiat DH, Holmes S. Parents' perceived satisfaction of care, communication and environment of the pediatric intensive care units at a tertiary children's hospital. *Journal of Pediatric Nursing*. 2016;31(3):e177-e84.
  34. Hosseini SS, Baniyasi H, Pouraboli B. Stressors of parents of hospitalized preterm infants: a study in neonatal intensive care unit of Afzalipour Hospital, Kerman, Iran. *Journal of Health and Development*. 2015; 4 (4): 337-48.
  35. Mirlashari J, Qommi R, Nariman S, Bahrani N, Begjani J. Clinical competence and its related factors of nurses in neonatal intensive care units. *Journal of Caring Sciences*. 2016;5 (4):317.
  36. Amini F, Farahbakhsh K, Nikoozade Kordmirza A. Comparative analysis of life satisfaction, resilience and burnout among intensive and other units nurses. *Quarterly Journal of Nursing Management*. 2013; 1 (4): 9-17.
  37. Komeili-Sani M, Etemadi A, Boustani H, Bahreini M, Hakimi A. The relationship between

- nurses' clinical competency and job stress in Ahvaz university hospital, 2013. *Journal of Clinical Nursing and Midwifery*. 2015;4(1):39-49.
38. Jafary Manesh H, Ranjbaran M, Vakilian K, Rezaei K, Zand K, Tajik R. Survey of levels of anxiety and depression in parents of children with chronic illness. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*. 2014;1(4):45-53.
39. Namadi-Vosoughi M, Tazakkori Z, Habibi A, Abotalebi-Daryasari G, Kazemzadeh R. Assessing Nursing Graduates' Clinical Competency from the Viewpoints of Graduates and Head Nurses. *Journal of Health and Care*. 2014;16(1):66-73.
40. Rostami H, Mirzaei A, Golchin M. Evaluation of communication skills of nurses from hospitalized patients' perspective. *The Journal of Urmia Nursing and Midwifery Faculty*. 2012;10(1):27-34.
41. Kermani B, Darvish H, Ahmadi AA, Bani Asadi A, Kolivand P. Correlation between Communication Skills and Nurses' Standardized Communication in Hazrat Rasoul Akram Complex, 2014. *The Neuroscience Journal of Shefaye Khatam*. 2015;3(3):16-24.
42. Mousavi SS, Yousefi SM, Sadat Yousefi M, Goli Taleb M, Momenyan S, Pashaei Sabet F, et al. The Effect of Promoting Clinical Competency on the Nurses Occupational Quality of Life at the Pediatric Wards. *Iranian Journal of Nursing Research*. 2018;13(2).
43. Hosseinian M, Shahshahani MS, Adib-Hajbagheri M. Mothers satisfaction of hospital care in the pediatric ward of Kashan Shahid Beheshti hospital during 2010-11. *KAUMS Journal (FEYZ)*. 2011;15(2):153-60.
44. Cheraghi F, Sanahmadi A, Soltanian A, Sadeghi A. The Survey of Nurses' Communication Skills with Mothers and Hospitalized Children During Nursing Cares in Children Wards. *Avicenna Journal of Nursing and Midwifery Care*. 2016;24(3):193-200.
45. Bry K, Bry M, Hentz E, Karlsson HL, Kyllönen H, Lundkvist M, et al. Communication skills training enhances nurses' ability to respond with empathy to parents' emotions in a neonatal intensive care unit. *Acta Paediatrica*. 2016;105(4):397-406.
46. Marofi M, Mousaviasl F, Hemati Z. The relationship between burnout and quality of work life in pediatric and neonatal intensive care unit nurses. *Iranian Journal of Pediatric Nurses*. 2016;3(1):9-14.
47. Ahmadi A, Ahmadi M, Elyasi F, Ahmadi A, Ahmadi N. The relationship of occupational burnout and communication skills in nurses. *Journal of Mazandaran University of Medical Sciences*. 2013;23(106):130-9.